
Grupp A-streptokocker hos nyförlösta och nyfödda

INLEDNING

Barnsängsfeber är en livshotande infektion som orsakas av grupp A-streptokocker (GAS). I Sverige rapporteras 20-40 fall per år som kan leda till allvarlig komplikation och dödsfall. GAS orsakar ofta infektioner som halsfluss, svinkoppor, scharlakansfeber, rosfeber och nagelbandsinfektioner. Invasiv GAS är anmälningspliktig enligt smittskyddslagen.

Smittspridning kan ske dels vertikalt från mor till barn, dels från smittsam nyförlöst kvinna, nyfött barn eller via smittspridning från personal (sår, svalg eller näsinfektion/kolonisering). Det har också beskrivits smittspridning från duschmunstycken och bidéduschar.

Hos nyförlösta kvinnor kan infektionen sprida sig uppåt från cervix och ge endometrit, ibland med komplikationer som septisk tromboflebit i bäckenvenor, peritonit och septisk chock. Vid positiv odling hos nyförlöst kvinna eller nyfött barn ska epidemiologisk utredning påbörjas. Åtgärder ska vidtas omgående för att förhindra smittspridning inom förlossning och BB-vård.

Om 2 eller flera fall uppträder nära i tiden kan ett samband föreligga och man ska då misstänka vårdrelaterad smitta.

Kontakta patientansvarig läkare vid positivt provsvar samt neonatalbakjouren vid misstanke om smitta till barnet. Vårdhygien kontaktas också vid behov för råd vid smittspårning.

ANAMNES FÖR TIDIG BEHANDLING

Vid inkomstsamtalet till förlossningsavdelningen kan det framkomma misstankar om aktuell streptokockinfektion (halsfluss, impetigo) hos den blivande mamman eller någon i familjen. Barnmorska ska då informera förlossningsläkaren som tar ställning till eventuella odlingar (svalg och cervix) och ev. behandling. Samråd vid behov med infektionsläkare.

PROVTAGNING/EPIDEMIOLOGISK UTREDNING

Nyfödda vid fynd av GAS i navelodling.

Skriv i kommentarsfältet att provet är taget i samband med smittspårning GAS.

- Barnets mor: cervix, svalg och eventuella sår
- Vuxen anhörig och syskon: svalg och eventuella sår
- Familjer som vårdats i samma rum: nyfött barn odlas från navel och eventuella sår, övriga familjemedlemmar odlas från svalg om de har halsont + eventuella sår

---

Grupp A-streptokocker hos nyförlösta och nyfödda

Nyförlösta (insjuknat inom 2 veckor)

- Nyfött barn: navel, näsöppningar, yttre hörselgången och eventuella sår
- Vuxen anhörig och syskon: svalg och eventuella sår
- Medpatient som delat rum, skötbord eller hygienutrymme: svalg, cervix och eventuella sår
- Hemskrivna medpatienter bör kontaktas och informeras om symtom och att de ska söka sjukvård om de insjuknar

Personal

- Personal (vårdstuderande, korttidsanställda samt konsulter inkluderas också i begreppet personal) som deltagit vid förlossning, vaginalundersökt eller utfört urinkateterisering på kvinnan upp till en vecka före förlossningen odlas från svalg eventuella sår och andra hudlesioner(eksem, psoriasis).
- Ansvarig sjuksköterska på förlossningsavdelningen, operationsavdelningen och den vårdavdelning där patienten vårdas upprättar en lista på samtlig personal som handlagt patienten.
- Vid positiv odling i samband med smittspårning ska alla mammor och barn som den personalen vårdat, listas och omgående kontaktas per telefon av ansvarig läkare på förlossningsavdelningen för ställningstagande till provtagning och antibiotikabehandling. Provtagningen ska ske på gynekologisk mottagning eller annan lämplig vårdenheter på Västerås sjukhus.

Miljöodling

- Skötbord
- Duschmunstycken, bidedusch eller underlivsdusch
- Toaletsits

Provtagningen sker med odlingspinne och copanrör (svart kork). Fukta pinnen med fysiologisk koksaltlösning eller doppa den först i odlingmediumet. Svep med pinnen över ytan som varit i direktkontakt med det nyfödda barnet eller den nyförlösta mamman och stoppa den tillbaka i provtagningsröret.

Remiss för mikrobiologisk undersökning (grön). Skriv i fältet *Kliniska data* att provet är taget från exempelvis skötbord i samband med smittspårning GAS.

VÅRDHYGIENISKA RUTINER I SAMBAND MED SLUTENVÅRD

Placering av smittad eller eventuellt smittad patient (mor och barn)

- Vård ska ske på enkelrum med eget skötbord och egen toalett och dusch.
- Patient ska stanna på rummet och ha egna hjälpmedel och eget skötbord.
- Barn till sjuk mamma ska vårdas på moderns rum tills odlingar är klara.

Grupp A-streptokocker hos nyförlösta och nyfödda

Undervisa föräldrarna i god handhygien samt att de ska torka av skötbordet efter varje skötning med alkoholbaserat desinfektionsmedel med rengörande effekt.

Personal

- Tillämpa basala hygienrutiner.
- Se till att så få personer som möjligt deltar i vården av patienten.
- Personal som vårdar patienten ska inte ha eksem, sår eller andra hudåkommor.

Punktdesinfektion, punkstädning samt övrig städning:

- Se lokal städinstruktion, [Vårdhygiens hemsida](#)

Avfall

- Lägg allt avfall direkt i soppåse. Förslut påsen på rummet och hantera den sedan som vanligt avfall.

Tvätt

- Lägg tvätten direkt i vanlig tvättsäck.
Förslut tvättsäcken och hantera den därefter på vanligt sätt.

REFERENSER

Folkhälsomyndigheten: [Sjukdomsinformation om betahemolytiska grupp A-streptokocker \(GAS\)](#)

Vårdhandboken: [Personalinfektioner inom hälso- och sjukvård/Streptokocker grupp A \(GAS\)](#)

Infpreg: [Grupp A Streptokocker \(GAS\)](#)